

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

27 mai 2005

PROPOSITION DE LOI**modifiant l'article 1110 du Code judiciaire
afin de rendre automatique la saisine de la
juridiction de renvoi par la Cour de cassation**(déposée par MM. Éric Massin, Thierry Giet
et Yvan Mayeur)BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

27 mei 2005

WETSVOORSTEL**tot wijziging van artikel 1110 van het
Gerechtelijk Wetboek, teneinde de
aanhangigmaking voor het verwijzingsgerecht
door het Hof van Cassatie automatisch te
maken**(ingediend door de heren Eric Massin, Thierry
Giet en Yvan Mayeur)**RÉSUMÉ**

Lorsqu'un jugement ou arrêt fait l'objet d'une cassation avec renvoi prononcée par la Cour de cassation, l'affaire est renvoyée devant une juridiction saisie comme en matière ordinaire. Il s'agit nécessairement de la citation, la requête contradictoire étant une exception qui doit être prévue par un texte. Dans un but de simplification, les auteurs proposent donc de modifier le texte afin de rendre automatique la saisine de la juridiction de renvoi par la Cour de cassation.

SAMENVATTING

Als een arrest of een vonnis wordt vernietigd en het Hof van Cassatie de verwijzing ervan uitspreekt, wordt de zaak verwezen naar een gerecht dat wordt geadieerd zoals in gewone zaken. Het betreft noodzakelijkerwijs de dagvaarding, aangezien het verzoekschrift op tegenspraak een uitzondering is waarin door een wet moet worden voorzien. Om een en ander te vereenvoudigen, stellen de indieners voor de wet te wijzigen teneinde de aanhangigmaking voor het verwijzingsgerecht door het Hof van Cassatie automatisch te maken.

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>Vlaams Belang</i>	: Vlaams Belang
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

<i>DOC 51 0000/000 :</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
<i>QRVA :</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</i>
<i>CRABV :</i>	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>
<i>PLEN :</i>	<i>Séance plénière</i>
<i>COM :</i>	<i>Réunion de commission</i>
<i>MOT :</i>	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

<i>DOC 51 0000/000 :</i>	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA :</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV :</i>	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN :</i>	<i>Plenum</i>
<i>COM :</i>	<i>Commissievergadering</i>
<i>MOT :</i>	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Notre Cour suprême, la Cour de cassation, connaît des pourvois¹ dirigés contre les décisions rendues en dernier ressort par les juridictions de fond². Elle est composée de trois chambres connaissant respectivement des affaires civiles et commerciales, des matières pénales et des matières sociales. Elle statue sur avis du Ministère public.

Le plus souvent, le pourvoi est dirigé contre un arrêt de la cour d'appel mais il peut s'agir également d'un jugement rendu par le tribunal de première instance statuant en appel d'un jugement du tribunal de police ou du juge de paix, voire d'un jugement rendu par la justice de paix sur une demande d'un montant inférieur à 1.240 euros (dernier ressort).

La Cour, saisie par requête³, vérifie si la décision qui lui est soumise a été rendue conformément à la loi. Elle n'apprécie pas à nouveau les faits et ne rejuge donc pas l'affaire au fond⁴. Elle connaît des décisions qui lui sont déférées pour contravention à la loi ou pour violation des formes, soit substantielles, soit prescrites à peine de nullité.

Lorsqu'un arrêt ou jugement est cassé, l'affaire est renvoyée devant une juridiction de même rang que celle qui a vu sa décision cassée et qui, par conséquent, rejugera l'affaire au fond sans toutefois être tenue par l'arrêt de cassation, sauf s'il s'agit d'une deuxième cassation dans la même affaire. En effet, l'article 1120 du Code judiciaire prévoit que si la seconde décision est cassée pour les mêmes motifs que ceux de la première cassation, le juge du fond, à qui l'affaire est renvoyée, doit se conformer à la décision de la Cour de cassation sur le point de droit jugé par cette Cour.

L'article 1110 du Code judiciaire dispose que lorsque la cassation est prononcée avec renvoi, celui-ci a lieu devant une juridiction souveraine du même rang que celle qui a rendu la décision attaquée. L'article poursuit

¹ Articles 1073 et suivants du Code judiciaire.

² Voyez également l'article 609, 2° et suivants du Code judiciaire.

³ Articles 1079 et suivants du Code judiciaire.

⁴ Article 608 du Code judiciaire.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Ons opperste gerechtshof, het Hof van Cassatie, neemt kennis van voorzieningen¹ gericht tegen door de feitenrechter in laatste aanleg gewezen beslissingen². Het is samengesteld uit drie kamers die kennis nemen van respectievelijk burgerlijke en handelszaken, strafzaken en sociale zaken. Het Hof doet uitspraak op advies van het openbaar ministerie.

Doorgaans is de voorziening gericht tegen een arrest van het hof van beroep, maar het kan ook gaan om een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg die in beroep uitspraak doet over een vonnis van een politierechtbank of een vrederechter, of zelfs om een vonnis van een vrederecht over een vordering betreffende een bedrag van minder dan 1240 euro (laatste aanleg).

Het Hof van Cassatie, dat bij wege van een verzoekschrift wordt geadieerd³, gaat na of de hem voorgelegde beslissing overeenkomstig de wet werd gewezen. Het beoordeelt niet opnieuw de feiten en doet dus niet opnieuw uitspraak over de grond van de zaak⁴. Het neemt kennis van de beslissingen die voor het Hof worden gebracht wegens overtreding van de wet of wegens schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen.

Als een arrest of een vonnis wordt vernietigd, wordt de zaak verwezen naar een gerecht van dezelfde rang als dat waarvan de beslissing wordt vernietigd. Dat gerecht zal dus opnieuw uitspraak doen over de grond van de zaak zonder dat het echter gehouden is aan het cassatiearrest, behalve als het gaat om een tweede cassatie in dezelfde zaak. Artikel 1120 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt immers dat als de tweede beslissing wordt vernietigd op dezelfde gronden als bij de eerste cassatie, de feitenrechter naar wie de zaak is verwezen, zich moet voegen naar de beslissing van het Hof van Cassatie betreffende het door dat hof beslechte rechtspunt.

Artikel 1110 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat ingeval cassatie wordt uitgesproken met verwijzing, deze plaatsheeft naar het gerecht in hoogste feitelijke aanleg van dezelfde rang als datgene dat de bestreden

¹ Artikelen 1073 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek.

² Zie tevens artikelen 609, 2° en volgende van het Gerechtelijk Wetboek.

³ Artikelen 1079 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek.

⁴ Artikel 608 van het Gerechtelijk Wetboek.

en précisant que la juridiction de renvoi est saisie comme en matière ordinaire. Le juge de renvoi est donc saisi par citation puisqu'en principe une demande n'est introduite que par citation et que toute dérogation à la règle générale doit être prévue par un texte spécial⁵. Ce qui est le cas pour la requête contradictoire, citation en forme simplifiée, adressée au greffe qui convoquera les parties mais qui ne peut, sans exclure l'usage de la citation, être utilisée que dans les cas spécialement prévus par la loi⁶.

La citation par laquelle le juge de renvoi est saisi après que la cassation ait été prononcée n'est pas un acte introductif d'instance mais un acte aux fins de reprendre et de continuer l'instance commencée devant le juge dont la décision a été cassée⁷.

S'agissant de reprendre et de poursuivre une instance commencée, il est proposé que la juridiction de renvoi soit saisie – automatiquement – par la Cour de cassation, en toutes matières à l'exception des matières pénales⁸. Cela n'implique aucune reconnaissance ou renonciation de la part des protagonistes, lesquels peuvent également se désister de l'instance.

Cette procédure permet aux parties de vider leurs différends devant le juge sans devoir recourir à la citation ni à la requête contradictoire⁹. Il s'agit d'un mode économique, efficace et rapide.

Eric MASSIN (PS)
Thierry GIET (PS)
Yvan MAYEUR (PS)

beslissing gewezen heeft. Het artikel bepaalt voorts dat die beslissing voor het aangewezen gerecht aanhangig wordt gemaakt zoals een gewone zaak. De zaak wordt dus bij dagvaarding aanhangig gemaakt bij de rechter naar wie de zaak verwezen is, aangezien een vordering in principe bij dagvaarding voor de rechter wordt gebracht en een bijzondere wettelijke bepaling in iedere afwijking van de algemene regel moet voorzien⁵. Zulks is het geval voor het verzoekschrift op tegenspraak. Dat is een dagvaarding in een vereenvoudigde vorm die wordt gericht aan de griffie, welke de partijen zal oproepen, maar die, zonder het gebruik van de dagvaarding uit te sluiten, alleen in de speciaal door de wet bepaalde gevallen mag worden gebruikt⁶.

De dagvaarding aan de hand waarvan de verwijzingsrechter wordt geadieerd nadat cassatie werd uitgesproken is geen akte van rechtsingang maar een akte bedoeld om het geding dat werd aangevat voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd te hervatten en voort te zetten⁷.

Aangezien het erom te doen is een begonnen geding te hervatten en voort te zetten, wordt voorgesteld dat het verwijzingsgerecht – automatisch – door het Hof van Cassatie wordt geadieerd, voor alle aangelegenheden met uitzondering van de strafzaken⁸. Dat impliceert geen enkele erkenning of afstand vanwege de partijen, die ook afstand kunnen doen van het geding.

Die procedure biedt de partijen de mogelijkheid hun geschillen te beslechten voor de rechter zonder gebruik te moeten maken van de dagvaarding, noch van het verzoekschrift op tegenspraak⁹. Het betreft een kostenbesparende, doeltreffende en snelle werkwijze.

⁵ Articles 700 et 1034bis du Code judiciaire.

⁶ Voyez pour des exemples G. DE LEVAL, *Eléments de procédure civile*, Collection de la Faculté de droit de l'Université de Liège, Larcier, 2003, p.90.

⁷ Cass., 27 septembre 1993, *Pas.*, 1993, I, 753, n°377.

⁸ Article 427 du Code d'instruction criminelle; Cass., 19 juin 1990, *Pas.*, 1990, I, 1187.

⁹ Cass., 27 mai 1981, *Pas.*, 1981, I, 810.

⁵ Artikelen 700 en 1034bis, van het Gerechtelijk Wetboek.

⁶ Voor de voorbeelden, zie G. De Leval, *Eléments de procédure civile*, Collection de la Faculté de l'Université de Liège, Larcier, 2003, blz. 90.

⁷ Cassatie, 27 september 1993, *Pas.*, 1993, I, 753, nr. 377.

⁸ Artikel 427 van het Wetboek van strafvordering; Cassatie, 19 juni 1990, *Pas.*, 1990, I, 1187.

⁹ Cassatie, 27 mei 1981, *Pas.*, 1981, I, 810.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution

Art. 2

L'article 1110, alinéa 2, du Code judiciaire est remplacé comme suit:

«Celle-ci est saisie par la Cour de cassation et la procédure se poursuit conformément aux articles 741 à 755.».

4 mai 2005

Eric MASSIN (PS)
Thierry GIET (PS)
Yvan MAYEUR (PS)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 1110, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Deze wordt door het Hof van Cassatie voor het aangewezen gerecht aanhangig gemaakt en de rechtsgang wordt voortgezet overeenkomstig de artikelen 741 tot 755.».

4 mei 2005

TEXTE DE BASE

Code judiciaire

Livre III

Des voies de recours

Titre IV

Du pourvoi en cassation

Art. 1110

Lorsque la cassation est prononcée avec renvoi, celui-ci a lieu devant une juridiction souveraine du même rang que celle qui a rendu la décision attaquée.

Celle-ci est saisie comme en matière ordinaire.

Elle ne siège chambres réunies que si, pour des raisons exceptionnelles, la Cour en a ainsi décidé.

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION

Code judiciaire

Livre III

Des voies de recours

Titre IV

Du pourvoi en cassation

Art. 1110

Lorsque la cassation est prononcée avec renvoi, celui-ci a lieu devant une juridiction souveraine du même rang que celle qui a rendu la décision attaquée.

Celle-ci est saisie par la Cour de cassation et la procédure se poursuit conformément aux articles 741 à 755¹.

Elle ne siège chambres réunies que si, pour des raisons exceptionnelles, la Cour en a ainsi décidé.

¹ Art. 2

BASISTEKST**Gerechtelijk Wetboek**

Boek III

Rechtsmiddelen

Titel IV

Voorziening in cassatie**Art. 1110**

Ingeval cassatie wordt uitgesproken met verwijzing, heeft deze plaats naar het gerecht in hoogste feitelijke aanleg van dezelfde rang als datgene dat de bestreden beslissing gewezen heeft.

Deze wordt voor het aangewezen gerecht aanhangig gemaakt zoals een gewone zaak.

Bedoeld gerecht houdt alleen dan zitting met verenigde kamers wanneer het hof zulks om uitzonderlijke redenen heeft voorgeschreven.

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL**Gerechtelijk Wetboek**

Boek III

Rechtsmiddelen

Titel IV

Voorziening in cassatie**Art. 1110**

Ingeval cassatie wordt uitgesproken met verwijzing, heeft deze plaats naar het gerecht in hoogste feitelijke aanleg van dezelfde rang als datgene dat de bestreden beslissing gewezen heeft.

Deze wordt door het Hof van Cassatie voor het aangewezen gerecht aanhangig gemaakt en de rechtsgang wordt voortgezet overeenkomstig de artikelen 741 tot 755.¹

Bedoeld gerecht houdt alleen dan zitting met verenigde kamers wanneer het hof zulks om uitzonderlijke redenen heeft voorgeschreven.

¹ Art. 2